

Årsrapport 2015

I 2015 fullførte vi **Sandsfjord bru** i Suldal kommune. Dette er en fritt-ram-bygg-bro i betong. Totallengden er på rundt 580 meter med et hovedspenn på 290 meter.

Ett av de lengste i sitt slag noensinne!

Seilingshøyden er 65 meter.

INNHOLD

Nøkkeltall	Side 4
Styrets beretning	Side 5
Resultatregnskap	Side 9
Balanse	Side 10
Kontantstrømanalyse	Side 12
Regnskapsprinsipper	Side 13
Noter	Side 15
Revisors beretning	Side 32

Nøkkeltall Kruse Smith konsern

(Regnskapstall i mill. kr)	2015	2014	2013	2012	2011
Omsetning	4 203	3 921	4 044	4 105	3 303
Resultat før skatt	52,1	102,1	63,7	100,2	81,2
Resultat i % av omsetningen	1,2 %	2,6 %	1,6 %	2,4 %	2,5 %
Egenkapital i mill. kr	668,5	611,1	546,4	526,9	474,4
Egenkapital i %	20,9 %	19,1 %	19,3 %	20,7 %	22,6 %
Egenkapital avkastning etter skatt i %	8,6 %	16,4 %	9,0 %	15,5 %	13,2 %
Antall ansatte	906	921	986	973	960
Omsetning pr. ansatt	4,639	4,257	4,101	4,219	3,441
Ordrereserve 31.12.	3 734	4 650	4 887	4 173	3 665

Kastellodden, Mandal

Styrets årsberetning 2015

VIRKSOMHETENS ART OG TILHOLDSSTEDER

Konsernets virksomhet er eiendomsutvikling, boligbygging og entreprenørvirksomhet innenfor bygg, byggfornyelse og anlegg. Virksomheten drives fra hovedkontoret i Kristiansand med regionskontorer i Sola, Kristiansand og Oslo og med distriktskontorer i Haugesund, Bergen, Lyngdal, Arendal, Kragerø og Porsgrunn.

SELSKAPSSTRUKTUR

Morselskapet Kruse Smith AS har ikke hatt annen virksomhet i 2015 enn å eie aksjer i datterselskapene.

Det er ingen ansatte i Kruse Smith AS, men administrerende direktør i Kruse Smith Entreprenør AS er konsernsjef og daglig leder i Kruse Smith AS.

I konsernregnskapet vises de sammenslåtte regnskapstallene for Kruse Smith konsernet. I selskapsregnskapet innarbeides resultatandelen fra datterselskapene etter egenkapitalmetoden. Se mer om dette i notene til regnskapet.

FORTSATT DRIFT

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger resultatprognose for 2016 og selskapets og konsernets langsiktige prognoser for årene fremover. Styret mener at selskapet og konsernet har en sunn økonomisk og finansiell stilling.

FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Likviditetsstyring har vært en prioritert

oppgave i 2015. Likviditeten i konsernet har store variasjoner i løpet av en måned, i løpet av året har likviditeten vært fallende, men styrket seg betydelig i slutten av 2015. Styret vil også i innværende år følge likviditetsutviklingen nøye.

Konsernet har en likviditetsreserve på 655 mill. kroner, hvorav 350 mill. kroner er ubenyttede trekkrettigheter. Likviditetsrisikoen er i hovedsak knyttet opp mot prosjekter. Det er stor variasjon i prosjektenes kompleksitet, størrelse, varighet og risiko. Oppgjør knyttet til enkelte prosjekt er forbundet med vesentlig risiko, men styret vurderer risikoen for prosjektene totalt sett som moderat.

Markedsrisiko

I den grad virksomheten blir direkte eksponert mot utenlandsk valuta, blir valutasisikring vurdert. Selskapets gjeld har flytende rente, og konsernet er derfor eksponert mot endringer i rentenivået. For å begrense denne risikoen har konsernet inngått swap-avtaler. Også avkastning på likvidbeholdningene avhenger av rentenivået og utviklingen i obligasjonsmarkedet. Midlene er plassert til flytende rente.

Kreditrisiko

Risikoen for at motparter ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser blir ansett å være moderat. Konsernet har foretatt nedskrivninger av fordringer som anses usikre også i 2015. Bortsett fra noen enkelt tilfeller har det historisk sett vært små tap på fordringer, og kontraktene er i stor grad sikret ved bankgarantier i henhold til Norsk

Standard. Styret vurderer at den finansielle usikkerhet hos våre kunder og motparter i 2016 vil være på samme nivå som i 2015.

Finansielle måltall

Konsernet har i sin strategi et mål om en egenkapitalandel på 25 % og et samlet resultatmål før skatt på 4,5 %. Resultatet i 2015 ble på 1,2 %. Egenkapitalen hadde en vekst på 9,4 % og utgjør 669 mill. kroner hvilket er 20,9 %.

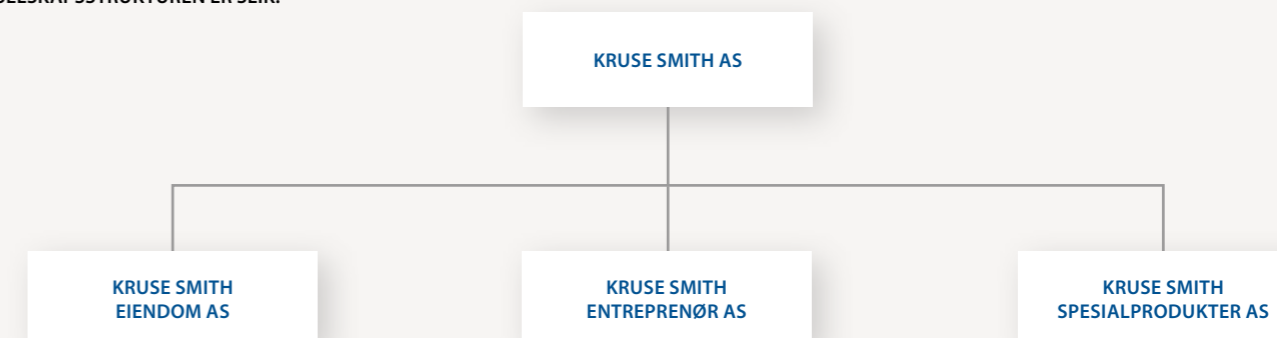
LIKESTILLING OG DISKRIMINERING

Innen konsernet har vi ansatte av ulike nasjonaliteter og bakgrunn. Vi legger vekt på at det ikke blir gjort forskjell ved ansettelse eller i det daglige arbeidet på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, legning, hudfarge, religion, livssyn eller kjønn. Personer som snakker skandinavisk, vil bli foretrukket dersom øvrige forutsetninger er like.

Konsernet har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering, og vi arbeider aktivt og målrettet for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at disse kan benyttes av flest mulig. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne blir det foretatt individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Det er samtidig et mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Konsernet har i sin personalpolitikk innarbeidet retningslinjer om likestilling som tar sikte på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling/diskriminering grunnet kjønn i forbindelse med lønn, avansement og

SELSKAPSSTRUKTUREN ER SLIK:

rekruttering. Vi arbeider bevisst med å øke kvinneandelen i selskapet. Av konsernets 906 ansatte (921 i 2014) er 92 kvinner (91 i 2014). Det er totalt 84 kvinner blant funksjonærene (82 i 2014) og 8 blant fagarbeiderne (9 i 2014). Innenfor sammenlignbare stillinger er det meget små lønnsforskjeller.

Styret i konsernet består av 4 menn og 2 kvinner.

ANSATTE OG ARBEIDSMILJØ

Ved årets slutt var det 906 ansatte i konsernet hvorav 846 i Kruse Smith Entreprenør AS, 60 i Kruse Smith Eiendom AS. Pr. 31.12.15 hadde konsernet 466 fagarbeidere og 42 lærlinger. Konsernet har en målsetning om at antall lærlinger skal utgjøre ca. 10 % av antall fagarbeidere.

Selskapene og konsernet har et aktivt tillitsmannsapparat. Det regelmessige samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært konstruktivt og bidratt positivt til driften av konsernet.

Sykefraværet ble på 4,4 % mot 4,3 % i 2014. Sykefraværet i bransjen i 2015 var på 4,9 %. Konsernet hadde en intern målsetting å ha mindre enn 4,5 % i sykefravær i 2015. Hvilket også er målet i 2016. Det jobbes kontinuerlig med å redusere sykefraværet og fraværskostnadene. Ytterligere tiltak settes i verk i 2016. Det blir opprettet IA-utvalg i de ulike distriktene, og det blir satt i verk ytterligere aktive tiltak overfor enkeltpersoner og grupper. Vi arbeider bevisst med å redusere kostnader i forbindelse med sykefravær, blant annet gjennom et aktivt samarbeid med NAV.

Konsernet vil fortsette å ha fokus på rapportering av uønskede hendelser (RUH) og løpende iverksette tiltak for å forebygge at skader ikke skal skje. I 2015 fikk konsernet en H-verdi på 3,1, en reduksjon fra 3,2 i 2014. Totalt hadde konsernet 5 skader med fravær i 2015, som er det samme som i 2014. H-2-verdien i 2015 var på 7,6 mot 10,2 i 2014, noe som tilsvarer at 7 personer har hatt behov for alternativt arbeid. Med H-2-verdi menes antall skader hvor alternativt arbeid ble benyttet, pluss antall fraværsskader per millioner arbeidede timer. Ingen av de 5 fraværsskadene vil føre til varige mén, men tre av skadene kunne fått mer alvorlig utfall enn de fikk. To av disse skadene ble gransket, og det ble utarbeidet et læringsdokument. Det er ulike årsaker til skadefraværene i 2015, og det er ingen spesielle trender innen skadetyper. Men det viser seg at unge medarbeidere under 26 år er mer utsatte for skader enn de som

er eldre. Konsernet har satt inn et tiltak «Ung i Kruse» for å bevisstgjøre denne gruppen medarbeidere med hensyn til skaderisiko.

Konsernet har i de siste årene hatt relativt lavt antall skader med fravær. Det arbeides målrettet for å redusere antall skader med fravær. Styret oppfatter H-verdien til fortsatt å være lav. Gjennomsnittet for bransjen i 2015 var 6,1. Selskapet har et system for tildeling av lettere arbeid til personer som har fått en mindre skade av midlertidig karakter. I 2015 videreføres en HMS-bonus til samtlige ansatte. Bonusen skal være en motivasjonsfaktor for å redusere sykefravær, fraværsskader og forbedre HMS-kvaliteten på anleggs- og byggeplasser. Konsernet har vært en «Inkluderende Arbeidslivsbedrift» (IA-bedrift) siden 1. januar 2003.

I 2015 ble det arrangert egne temadager med fokus på HMS. Dette var veldig vellykket, og HMS dagene vil også bli gjennomført i 2016.

YTRE MILJØ

Konsernet er opptatt av miljøhensyn ved gjennomføring av prosjekter, og miljøhensyn er med i alle ledd fra planlegging og gjennomføring til drift, vedlikehold, sortering og gjenvinning.

Konsernets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for bransjen. Konsernet har kildesortering og tilstrøber å velge miljømessige løsninger. Konsernet fører et eget klimaregnskap der målet er å redusere klimaavtrykket med 20 % fra 2013 til 2017.

Virkning på det ytre miljø skjer vesentlig gjennom energiforbruk, avfall og bruk av helse- og miljøfarlige stoffer og materialer. Konsernet har gode rutiner som sikrer at støv, støv, rystelser, transport og utslipp blir ivaretatt på en sikker måte, både for miljøet og naboer til bygg og anleggsplasser. Kruse Smith er medlem av IEH (Initiativ for etisk handel).

FORSKNING OG UTVIKLING

Konsernet fortsatte sin satsning på FoU i 2015. Oppgavene til FoU er å holde seg oppdatert på nye metoder, prosesser og materialbruk som kan benyttes for å effektivisere byggeprosjekter, samt utvikling av vår kjernekompetanse. FoU benytter i stor grad sine ressurser til å strukturere arbeidet på en mer optimal måte slik at arbeidet blir mer målrettet. Bruk av BIM (Building Information Modeling) i prosjekteringsarbeidet er videreført og forsterket. FoU-avdelingen jobber også med standardisering av byggemetoder og løsninger. Konsernet har

også startet å ta i bruk VDC (Virtual Design and Construction) i prosjektene gjennom sertifisering ved Stanford University.

KVALITETSARBEID

Kruse Smith fornyet og re-sertifiserte sitt ISO 9001 kvalitets-/ledelsessystem i 2015.

Sertifikatet er et viktig virkemiddel for å opprettholde et systematisk og kontinuerlig forbedringsarbeid. Kvalitetssystemet vil være et viktig bidrag i å utvikle Kruse Smiths konkurransekraft, og innebærer at vi har et system for lettere å kunne dokumentere «beste praksis» for ansatte i konsernet.

MARKEDSUTVIKLING *

SSBs produksjonsindeks for bygg og anlegg (BA) viste en vekst på 2,2 % for BA-markedet totalt i 2015. Herav økte anlegg med 8,8 % og bygg med 0,6 %. Det forventes at BA-markedet vil øke med 4,1 % i 2016. I 2016 forventes bolig-markedet å øke med ca 3,8 % og anlegg med 14,9 %, mens yrkesbygg forventes å falle med 1,7 %. ROT (renovering, ombygging og tilbygg) er ikke med i disse tallene og utgjør samlet ca. 180 milliarder i 2016.

*Kilde: SSB/BNL

SSBs statistikk viser at det ble gitt tillatelser til 29 400 boliger i 2015, en økning på 2.250 boliger fra året før. Det forventes en økning i antallet i 2016 på 3,8 %. Svingningene i dette markedet er stort sett innen leilighetssegmentet. Markedet for eneboliger og små hus er forholdsvis stabilt. Det totale BA-markedet forventes å være på ca. 400 milliarder i 2016.

Regionale forskjeller

Både innenfor eiendom- og entreprenør-virksomheten (bygg) ser vi regionale forskjeller i Kruse Smiths geografiske områder. Fallet i oljeprisen har påvirket etterspørselen etter bygg betydelig. Flere tusen ansatte i oljeservicenæringen har mistet sine jobber, og dette skaper usikkerhet og en avventende holdning med hensyn til å kjøpe nye boliger. Dette har igjen påvirket behovet for forretningsbygg, og det er nå mye ledige lokaler i både Agder og Rogaland. På Østlandet forventes fortsatt økt etterspørsel etter boliger, men et svakt fall i etterspørselen etter yrkesbygg. Foreløpig synes det ikke å være noen effekt av oljeprisfall i regionen.

Dersom man ser på offentlige bygg som skoler og helseinstitusjoner, vil det i dette markedssegmentet bli en betydelig vekst fremover. Også anleggsdivisjonen i Kruse Smith ser ut til å ha et stort markedspotensial

i de neste årene, både innen fjell (tunnel) og betongkonstruksjoner (broer, kulverter, mv).

OMSETNING OG ØKONOMISK RESULTAT

Året 2015 ble et resultatmessig svakt år. Konsernet oppnådde et resultat før skatt på 52 mill. kroner, som er en reduksjon på 50 mill. kroner fra 2014. Morselskapet fikk et resultat på 53 mill. kroner mot 85 mill. kroner i fjor. Årets resultat er ikke på et tilfredsstillende nivå for konsernet.

Året var preget av betydelig nedskrivning på ett prosjekt.

Styret og ledelsen i konsernet har fokus på at avvik blir analysert og at svakheter i dagens rutiner blir forbedret gjennom vårt kvalitetssystem. Det blir satt spesielt fokus på risikohåndtering i prosjekter og risikoavklaring i forkant av prosjekter.

Resultatene fra entreprenørvirksomheten i 2015 preges av et meget svakt resultat i anleggsdivisjonen. Region Syd, Region Vest og Region Øst leverte resultater i henhold til forventningene.

Konsernet har noen pågående tvistesaker som forventes løst via rettssystemet.

I selskapet Kruse Smith Eiendom AS har konsernet samlet sin kompetanse og aktiviteter innen eiendomsutvikling, salg av boliger og produksjon av trehus. Resultatet for 2015 ble påvirket av en lavere aktivitet i eiendomsmarkedet og ble vesentlig svakere enn forventet. Boligsalget viste økning i forhold til 2014, men ble lavere enn forventet. Spesielt sviktet salget av boliger i region Vest. Konsernet har sitt hovedmarked på Sør-Vestlandet, hvor fallet i oljeprisen har medført en markedssvikt og en avventende holdning i markedet for næringsbygg og bolig, samt omsetningen av ferdigutviklede tomtområder og selskaper. Dette medfører at utviklingskostnadene for eiendomsselskapet påløper, mens inntektene utsettes. Økningen i boligsalget i 2015 kan henføres til salg av ca. 100 boliger i Oslo-regionen, som var den regionen hvor vi solgte flest boliger i 2015. Konsernets satsning innen eiendomsmarkedet i Oslo-regionen er i ferd med å gi positive resultater. I dette markedet ser vi en betydelig høyere aktivitet.

Som følge av den lave aktiviteten innen våre hovedmarkeder for eiendomsselskapet har selskapet redusert sin bemanning med 9 personer. Denne reduksjonen vil bli effektivert i løpet av 1. halvår 2016.

Totalomsetningen i konsernet for 2015 var 4.203 mill. kroner (3.921) en økning på 282 mill. kroner fra året før.

Likvide midler pr. 31.12.15 var totalt 334 mill. kroner i konsernet (436 mill. kroner i 2014). I tillegg har konsernet en ubenyttet trekkrettighet på 350 mill. kroner.

Overført fra annen egenkapital	kr	(910.000,-)
Overført fond for vurderingsforskjeller	kr	54.404.000,-
Totalt disponert:	kr	53.493.000,-

Konsernets egenkapital pr. 31.12.15 utgjør 669 mill. kroner. Dette er en forbedring på 57 mill. kroner i forhold til 2014. Kortsiktig gjeld utgjør 1.645 mill. kroner pr. 31.12.15 (1.743 mill. kroner i 2014). Av den totale gjelden på kr 2.524 mill. kroner (2.495 mill. kroner i 2014) er 1.077 mill. kroner rentebærende (1.068 mill. kroner i 2014).

Konsernets kontantstrøm fra virksomheten var negativ med 103 mill. kroner. Negativ kontantstrøm fra drift skyldes salg av driftsmidler, samt endring i varelager og tidsavgrensninger. Netto investeringsaktiviteter var positiv med 20 mill. kroner etter innbetaling av lånefordringer. Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter ble negativ med 20,6 mill. kroner etter utbetaling av utbytte med 28,0 mill. kroner. Likviditetsbeholdningen ble redusert med 102,0 mill. kroner.

Morselskapet hadde en kontantstrøm fra drift på 28,5 mill. kr. Denne kontantstrømmen kommer fra avkastning på datterselskap.

FREMIDIGE UTVIKLINGSTREKK

Orderreserven til Kruse Smith konsernet var på ca. 3,7 milliarder kroner ved årsskiftet som er ca. 1 milliard kroner lavere enn året før. Reduksjonen i orderreserven kommer i hovedsak fra reduksjon i orderreserven til anleggsdivisjonen samt region syd. «Oljekrisen» er blitt merkbar på aktiviteten i markedet for bolig og forretningsbygg, men det forklarer ikke svikten til anleggsdivisjonen. Pr. 31.12.14 var orderreserven for anlegg «all time high» og er nå pr. 31.12.15 mer «normal».

Til tross for svak tilgang på nye prosjekter hadde boligsalget en god utvikling i 2015. Det forventes en fortsatt bedring i markedet for salg av boliger i 2016. Hovedårsaken til boligsalgutviklingen tror vi ligger i den historisk lave renten som nå er på boliglån. Mange eksperter advarer mot økningen i utlån.

Innen bygg er det geografiske forskjeller i markedsaktiviteten. Etter en kraftig oppbremsing i byggaktiviteten i 2015 i Rogaland og Agder, forventer vi en utflating i løpet av 2016. Det er dog en betydelig usikkerhet om den fremtidige utviklingen, og denne usikkerheten kan henføres til usikkerheten i oljeprisutviklingen.

Det forventes en fortsatt vekst innen utbyggingen av vei og bane i 2016.

Vi ser nå at satsningen på Østlandet begynner å gi positiv avkastning. Vi ser også at Østlandet er mindre sårbart for markedssvingninger.

Styret forventer en økt konkurranse for entreprenørselskapet i 2016, samt økt press på marginene. Det arbeides kontinuerlig med å forbedre effektiviteten i konsernet.

Kruse Smith har nå vært etablert i Bergen i ca. ett år med både eiendomsselskap og entreprenør. Entreprenøren har nå fått sine første oppdrag, og eiendomsselskapet er deleier i et større bolig- og næringsprosjekt.

Kruse Smith Entreprenør dannet i april 2015 et maskinutleieselskap, BAS AS, sammen med entreprenørkonsernet Backe AS. Kruse Smith overførte alle maskiner og utstyr som vi i dag leier ut til byggeplassene, til det nye selskapet sammen med våre ansatte som arbeider innen dette området i dag (26 personer). Tungt anleggsutstyr ble ikke overført. Kruse Smith Entreprenør eier 50 % av det nye selskapet.

Den økonomiske utviklingen i Europa kan også by på overraskelser i 2016, men vi tror den viktigste parameteren for den økonomiske utviklingen i Norge er oljeprisen. Flyktning-krisen kan få en positiv effekt på bransjen. Staten har blant annet etterlyst bransjens evne til å kunne fremskaffe 10.000 boliger til flyktninger.

Bransjen ser ikke på denne utfordringen som uløselig, da vi er vant til store svingninger. Det blir mer et spørsmål om hvor og hvordan det skal bygges, og hvem som finansierer dette prosjektet. Det har stilnet omkring flyktningssituasjonen de siste månedene, men det kan fort aktualiseres.

Vi tror arbeidsmarkedet blir litt mindre stramt i 2016, som følge av krisen i oljenæringen. Denne krisen har medført betydelig økning i søknadene til byggfag i videregående skole, noe som er viktige signaler for å sikre fremtidig rekruttering til vår bransje.

Vi tror også på et moderat lønnsoppgjør i 2016.

Signalene fra Norges Bank synes å være at renten vil være lav i resten av året. Norges Bank satte ned styringsrenten til rekordlave 0,50 % i mars 2016. Ekspertene forventer ytterligere en nedsettelse av renten i løpet av 2016.

Med bakgrunn i den eksisterende ordre-reserve, økt arbeid med kostnads-effektivisering og våre nåværende markeds-kunnskaper tror styret på en positiv utvikling i resultat og omsetning i 2016. Det er styrets oppfatning at regnskapet gir fyllestgjørende informasjon om konsernets stilling ved årsskiftet. Styret kjenner ikke til at det er inntruffet forhold etter 31.12.15 som ikke fremgår av årsoppgjøret, og som er av vesentlig betydning for bedømmelsen av selskapet eller konsernet pr. 31.12.2015.

Kristiansand, 25. april 2015

TOMAS LEIRE
Styrets leder

AAGE P. DANIELSEN
Styremedlem

STEFAN LOSSIUS
Styremedlem

SISSEL LEIRE
Styremedlem

LIV BRIT KAMBO
Styremedlem

JOHN G. BERNANDER
Styremedlem

JAN A. HESTÅS
Konsernsjef

Resultatregnskap

Beløp i hele tusen	NOTE	KONSERNET		MORSELSKAPET	
		2015	2014	2015	2014
DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER					
Driftsinntekter					
Salgsinntekt	11	4.155.794	3.871.441	0	0
Annen driftsinntekt	11,14	46.883	49.744	0	0
Sum driftsinntekter		4.202.677	3.921.185	0	0
Driftskostnader					
Prosjektkostnader	6	3.231.537	2.879.323	0	0
Lønnskostnad	9,12	743.132	747.804	775	756
Avskr. varige driftsm. og immat. eiendeler	2	33.714	40.326	0	0
Nedskr. varige driftsm. og immat. eiendeler	2	600	5.000	0	0
Annen driftskostnad	12	170.210	132.825	310	220
Sum driftskostnader		4.179.194	3.805.277	1.086	977
DRIFTSRESULTAT		23.484	115.907	(1.086)	(977)
FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER					
Finansinntekter					
Inntekt på investering i datterselskap	3	0	0	54.404	85.456
Inntekt på inv. i tilknyttet selskap	3,7	15.288	50	0	0
Renteinnt. fra foretak i samme konsern		264	0	0	0
Annen renteinntekt		9.220	11.255	151	871
Annen finansinntekt	16	40.454	11.483	0	0
Sum finansinntekter		65.226	22.788	54.554	86.327
Finanskostnader					
Annen rentekostnad		34.159	35.129	277	559
Annen finanskostnad	16	2.437	1.424	0	0
Sum finanskostnader		36.596	36.553	277	559
NETTO FINANSPOSTER		28.631	(13.765)	54.278	85.768
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD					
Skattekostnad på ordinært resultat	10	(3.220)	7.239	(301)	(179)
ORDINÆRT RESULTAT		55.334	94.903	53.493	84.971
ÅRSRESULTAT		55.334	94.903	53.493	84.971
Minoritets eiernes del av resultatet	1	2.656	9.932		
Majoritets eiernes del av resultatet	1	52.678	84.971		
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER					
Overf. fond for vurderingsforskjeller				54.404	49.472
Avsatt til ordinært utbytte				0	25.000
Overføringer annen egenkapital				(910)	10.498
Overført fond				0	0
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERING				53.493	84.971

Balanse

(Beløp i hele tusen)	NOTE	KONSERNET		MORSELSKAPET	
		2015	2014	2015	2014
EIENDELER					
ANLEGGSMIDLER					
Immaterielle eiendeler					
Konsesjoner, patenter, lisenser o.l.	2	6.540	6.300	0	0
Utsatt skattefordel	10	0	0	301	0
Goodwill	2	95	737	0	0
Sum immaterielle eiendeler		6.635	7.037	301	0
Varige driftsmidler					
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	2,5	229.352	232.093	0	0
Maskiner og anlegg	2,5	69.180	110.477	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	2,5	8.698	10.488	0	0
Sum varige driftsmidler		307.229	353.058	0	0
Finansielle anleggsmidler					
Investeringer i datterselskap	3	0	0	565.666	513.605
Investeringer i tilknyttet selskap	3,5	404.195	241.935	0	0
Lån til tilknyttet selskap	4,7	123.020	110.392	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	3	6.463	5.969	0	0
Obligasjoner og andre fordringer	4,9	8.466	10.685	0	0
Sum finansielle anleggsmidler		542.144	368.980	565.666	513.605
SUM ANLEGGSMIDLER		856.008	729.076	565.967	513.605
OMLØPSMIDLER					
Varer/egenregiprojekt	5,6	654.612	625.453	0	0
Fordringer					
Kundefordringer	4,5,6,7	1.215.073	1.237.666	0	0
Andre fordringer	7	133.337	137.460	0	0
Fordringer på konsernselskap	7	516	39.636	2.611	58.575
Sum fordringer		1.348.926	1.414.763	2.611	58.575
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4,5	333.965	436.298	14.947	214
SUM OMLØPSMIDLER		2.337.503	2.476.513	17.558	58.789
SUM EIENDELER		3.193.511	3.205.589	583.525	572.394

Balanse

(Beløp i hele tusen)	NOTE	KONSERNET		MORSELSKAPET	
		2015	2014	2015	2014
EGENKAPITAL OG GJELD					
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital					
Selskapskapital	1,8	117.040	117.040	117.040	117.040
Overkurs	1	92	92	92	92
Annen innskutt egenkapital	1	50.160	50.160	50.160	50.160
Sum innskutt egenkapital		167.292	167.292	167.292	167.292
Opptjent egenkapital					
Fond	1	423.783	368.760	0	0
Fond for vurderingsforskjeller	1	0	0	368.945	314.503
Annen egenkapital	1	0	0	44.866	45.815
Sum opptjent egenkapital		423.783	368.760	413.812	360.318
Sum egenkap. henf. til morselsk. eiere		591.075	536.052	581.104	527.610
Minoritetsinteresser	1	77.459	75.021	0	0
SUM EGENKAPITAL		668.534	611.073	581.104	527.610
GJELD					
LANGSIKTIG GJELD					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	9	8.289	8.505	0	0
Utsatt skatt	10	67.514	65.324	0	0
Andre avsetninger for forpliktelser	3,16	37.216	52.900	0	0
Sum avsetning for forpliktelser		113.019	126.729	0	0
Annen langsiktig gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	4,5	704.332	689.667	0	0
Langsiktig gjeld til konsernselskap		0	0	0	11.425
Øvrig langsiktig gjeld	4,5	62.150	34.805	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		766.482	724.472	0	11.425
SUM LANGSIKTIG GJELD		879.501	851.201	0	11.425
KORTSIKTIG GJELD					
Gjeld til kredittinstitusjoner/byggelån	5	310.469	344.120	0	510
Leverandørgjeld		483.616	398.164	23	0
Betalbar skatt	10	1.263	69.492	0	0
Skyldig offentlige avgifter		120.814	120.186	0	0
Utbytte		0	28.134	0	25.000
Kortsiktig gjeld til konsernselskap		75	3	2.399	7.849
Annen kortsiktig gjeld	5,6,7	729.238	783.214	0	0
SUM KORTSIKTIG GJELD		1.645.477	1.743.315	2.422	33.359
SUM GJELD		2.524.977	2.594.516	2.422	44.784
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		3.193.511	3.205.589	583.525	572.394

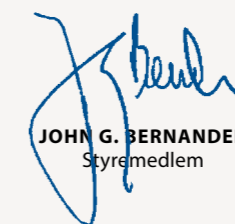
Kristiansand, 25. april 2015

LIV BRIT KAMBO
Styrets leder

SISSEL LEIRE
Styremedlem

TOMAS LEIRE
Styremedlem

AAGE P. DANIELSEN
Styremedlem

STEFAN LOSSIUS
Styremedlem

JOHN G. BERNANDER
Styremedlem

JAN A. HESTÅS
Konsernsjef

Kontantstrømanalyse

KONTANTSTRØMANALYSE (Beløp i hele tusen)	KONSERN		MORSELSKAP	
	2015	2014	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skattekostnad	52 114	102 142	53 192	84 792
Periodens betalte skatt	-69 492	-5 167	0	0
Tap/(gevinst) ved salg av anleggsmidler (TS og anl. midler)	-134 462	-47 845	0	0
Ordinære avskrivninger	34 314	45 326	0	0
Endring balanseført pensjonsforpliktelse	-216	2 221	0	0
Resultatandel fra DS og TS (fratrukket utdelinger fra selskapet)	-15 288	9 705	-24 767	-57 161
Endring i varelager og egenregiprojekter	-32 285	64 596	0	0
Endring i kundefordringer og forskudd kunder	19 667	108 392	0	0
Endring i leverandørgjeld	85 452	-108 587	23	-19
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-42 617	52 837	0	0
Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter	0	0	0	-61
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-102 813	223 620	28 448	27 551
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger ved salg av anleggsmidler	6 989	3 872	0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-16 772	-34 303	0	0
Innbetaling ved finansielle lånefordringer	25 097	0	0	0
Utbetaling ved finansielle lånefordringer	0	-31 095	0	0
Innbetalinger på kortsiktige lånefordringer	7 343	0	28 888	0
Innbetalinger ved avgang aksjer og andeler i andre foretak	69 326	24 365	7 343	3 503
Utbetalinger ved kjøp av aksjer i datterselskap/andre selskap	-71 727	-9 508	-7 561	-1 121
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	20 256	-46 669	28 670	2 382
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetalinger ved opptak ny gjeld (langsiktig og kortsiktig)	42 010	50 300	0	0
Utbetaling av gjeld	0	0	-16 875	-8 771
Utbetalinger ved nedbetaling av gjeld (langsiktig og kortsiktig)	-33 652	-39 660	0	0
Andre endringer	0	-5 229	0	0
Utbetalinger av utbytte	-28 134	-26 015	-25 000	-21 600
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-19 776	-20 604	-41 875	-30 371
Netto kontantstrøm for perioden	-102 333	156 347	15 243	-438
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	436 298	279 951	-296	142
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	333 965	436 298	14 947	-296
Denne består av:				
Bankinnskudd	333 965	436 298	14 497	214
Rentefond	-	-	-	-510
Sum kontanter og kontantekvivalenter	333 965	436 298	14 497	-296
Ubenyttet driftskreditt (jfr. note 4)	350 000	351 075	350 000	350 000

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og norsk god regnskapsskikk.

BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet omfatter de selskap hvor morselskapet direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Det samme gjelder intern fortjeneste og urealiserte gevinster. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper.

Kjøpte datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Med identifiserbare eiendeler menes både materielle eiendeler og immaterielle eiendeler som ikke er goodwill. Eventuell merverdi eller mindre verdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld, balanseføres som goodwill eller negativ goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøps-transaksjonen. Goodwill avskrives lineært over antatt økonomisk levetid. Ved trinnvise oppkjøp henføres merverdi på eksisterende eierpost til eiendeler og gjeld med motpost egenkapital. Ved utgang fra konsern resirkuleres oppskrevet verdi mot egenkapital.

Minoritetsinteresser vises i balansen som en egen post under egenkapitalen. Dette medfører at eiendeler og gjeld vises inklusiv minoritetenes andel. I resultatregnskapet beregnes minoritetsinteresser av resultatet etter skattekostnad.

INNTEKTSFØRING

Anleggskontrakter

Arbeid under utførelse knyttet til fastpris-kontrakter med lang tilvirkningstid vurderes etter løpende avregnings metode. Fullfølelsesgraden beregnes som påløpte

kostnader i prosent av forventet totalkostnad. Totalkostnaden revurderes løpende. For prosjekter som forventes å gi tap, kostnadsføres hele det beregnede tapet umiddelbart.

I balansen er opptjente, ikke fakturerte inntekter medtatt under kundefordringer. Forskuddsfakturert produksjon er medtatt under annen kortsiktig gjeld.

Egenregiprojekter

I egenregiprojekter hvor byggeprossessen er påbegynt og en vesentlig del av prosjektet er solgt, foretas det inntektsføring av resultat basert på forventet sluttresultat og salgsgrad i prosjektet.

Leieinntekter og salg av tjenester

Tjenestesalg inntektsføres i takt med opptjeningstiden. Leieinntekter inntektsføres lineært over leieperioden.

ANDRE PRINSIPPER

Datterselskap / tilknyttet selskap / arbeidsfelleskap (felles kontrollert virksomhet)

Tilknyttede selskap (TS) er selskap hvor Kruse Smith har betydelig innflytelse (eier normalt mer enn 20 %), men som ikke er datterselskap eller felleskontrollert virksomhet (arbeidsfelleskap). Arbeidsfelleskap er selskap hvor Kruse Smith driver virksomheten sammen med øvrige investorer, og hvor selskapet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll.

Datterselskap og tilknyttet selskap vurderes etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet. TS vurderes etter egenkapitalmetoden også i konsernregnskapet. Etter denne metoden vurderes investeringen til andelen av egenkapitalen i selskapet, og andel av resultat inntektsføres. På kjøpstidspunkt vurderes investeringen til kost, dvs. inkludert mer- eller mindre verdi ved kjøpet. Ved beregning av resultatandel tas det hensyn til avskrivning av mer- eller mindre verdi, samt interne gevinster. Utdeling fra selskapet føres som reduksjon av investeringen i balansen. Ved realisasjon føres gevinst/tap som annen finansinntekt/kostnad. Ved trinnvis oppkjøp henføres ikke merverdi til eierpost ervervet forut for kontroll (konserndannelse).

Andel av resultat og kapital i arbeidsfelleskap er ført etter bruttoprinsippet. Metoden innebærer at andel av arbeidsfelleskapenes resultat og balanse er reflektert i de enkelte

linjer i resultatregnskapet og i balansen. Ved kjøp av arbeidsfelleskap anvendes oppkjøpsmetoden. Interne transaksjoner og gevinster med den felles kontrollerte enheten og Kruse Smith AS elimineres. Mer- og mindre verdier henføres til respektive inntekts- og balanseposter.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Andre anleggsaksjer og andeler

Anleggsaksjer og investeringer i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper hvor Kruse Smith ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt dersom utdelingen ikke representerer tilbakebetaling av kapital.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke mulige tap.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. Egen-tilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost inklusiv byggeleiersrenter der dette er aktuelt. Det foretas nedskrivning for påregnelig verdifall.

Valuta

Pengeposter, fordringer og gjeld i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskaps-årets slutt.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Dette gjelder ikke for plassering i finansielle instrumenter hvor underliggende instrument (aksje/obligasjon) er underlagt børsnoter, og investeringen inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg og kursgevinst. I disse tilfellene vurderes investeringen til virkelig verdi. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøpet.

Forskning og utvikling

Forsknings- og utviklingskostnader utgiftsføres etter hvert som de påløper.

Pensjoner – usikret (AFP) og sikret ytelsesbasert ordning

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang osv. Ved estimatavvik anvendes en korridorløsning. Estimataavvik som overstiger

10 % av det høyeste av forpliktelse og verdier, amortiseres over gjennomsnittlig opptjeningstid. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Ny AFP-ordning fra 1.1.2011 anses å være en ytelsesbasert flerforetaksordning, men fordi administrator ikke er i stand til å fremskaffe pålitelige beregninger over opptjente rettigheter, blir ordningen regnskapsført som en tilskuddsbasert ordning.

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn.

Pensjoner – innskuddsbasert sikret ordning

Kostnaden til innskuddsbasert sikret pensjonsordning tilsvarer periodens premie til forsikringselskapet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 25 % (2015) og 27 % (2014) på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende, midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordelene kan nyttiggjøres i selskaps- eller konsernforhold.

Leasing

Det skilles mellom finansiell og operasjonell leasing. Driftsmidler finansiert ved finansiell leasing er regnskapsmessig klassifisert under varige driftsmidler. Motposten er medtatt som langsiktig gjeld. Leiebeløp fordeles mellom rentekostnad og avdrag på gjelden.

Operasjonell leasing kostnadsføres som driftskostnad basert på fakturert leasingleie.

Betingede utfall

Kostnadsknyttede betingede utfall regnskapsføres når utfall kan estimeres og kostnaden anses sannsynlig.

Kontantstrømpstilling

Ved utarbeidelse av kontantstrømpstilling er den indirekte modellen benyttet. I kontanter o.l. inngår kasse- og bankbeholdninger samt likvide beholdninger som umiddelbart kan konverteres til kontanter uten vesentlig kursrisiko. Utbytte fra datterselskaper inngår i kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Sikring

Konsernet inngår sikringsavtaler knyttet til rente. Der hvor rentesikringen dekker underliggende lånebeløp med flytende rente, behandles verdien av sikringsavtalen som en off-balance post hvor rentedifferansen periodiseres i takt med underliggende sikringsobjekt. Der hvor sikringsinstrumentet ikke har dekning i underliggende lånebeløp, regnskapsføres verdien etter laveste verdis prinsipp, dvs. at mindre verdi på avtalen regnskapsføres mens en gevinst ikke regnskapsføres.

Tallpresentasjon i noter

Alle tall er i NOK 1.000 dersom ikke annet fremgår.

Noter til regnskapet

NOTE 1 EGENKAPITAL

(Alle tall i 1000)

MORSELSKAP	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjell	Annen EK	Sum EK
Egenkapital pr. 31.12.2014	117 040	92	50 160	314 503	45 815	527 610
Årets resultat	-	-	-	54 404	-910	53 494
Overføring	-	-	-	38	-38	-
Nedsettelse av aksjekapital	-	-	-	-	-	-
Avsatt til utbytte	-	-	-	-	-	-
Egenkapital pr. 31.12.2015	117 040	92	50 160	368 945	44 867	581 104

KONSERN	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Fond	Minoritets- interesse	Sum EK
Regnskapsmessig egenkapital pr. 31.12.2014	117 040	92	50 160	368 760	75 021	611 073
Avgang minoritet	-	-	-	-	-218	-218
Trinnvis oppkjøp				2 345		2 345
Årets resultat	-	-	-	52 678	2 656	55 334
Avsatt til utbytte	-	-	-	-	-	-
Egenkapital pr. 31.12.2015	117 040	92	50 160	423 783	77 459	668 534

NOTE 2 VARIGE DRIFTSMIDLER

(Alle tall i 1000)

KONSERN

Varige driftsmidler	Tomter	Bygg under utførelse	Bygninger	Maskiner/ anlegg med mer	Driftsløsøre, inventar, kontormask. og lignende	Rettigheter	Goodwill	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost pr. 01.01.	77 831	31 800	159 050	278 611	32 167	6 300	5 118	590 877
Tilgang driftsmidler	27	-	23 676	56 881	1 656	240	-	82 480
Avgang driftsmidler	-	-8 370	-15 450	-188 171	-90	-	-1 000	-213 081
Anskaffelseskost 31.12.	77 858	23 430	167 276	147 321	33 733	6 540	4 118	460 276
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-	-	-28 401	-76 765	-25 035	-	-4 023	-134 224
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-9 259	-	-1 552	-1 376	-	-	-	-12 187
Reverserte nedskrivninger 31.12.	-	-	-	-	-	-	-	-
Balansført verdi pr. 31.12.	68 599	23 430	137 323	69 180	8 698	6 540	95	313 865
Årets avskrivninger	-	-	5 272	24 607	3 193	-	642	33 714
Årets nedskrivninger	-	-	600	-	-	-	-	600
Forventet økonomisk levetid:			20-50 år	3-15 år	3-15 år		5-10 år	

Både morselskapet og konsernet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler.

Aktiverte renter inkl. i ansk.kost	-	1 674	2 171	-	-	-	-	3 845
---	----------	--------------	--------------	----------	----------	----------	----------	--------------

Beregnet goodwill ved kjøp av virksomheter kan spesifiseres slik:	Restverdi 31.12.
Budeng & Vik Holding AS	4,1 mill 0,09

Goodwill avskrives over 10 år. Avskrivningsperioden er bestemt ut fra antatt periode hvor avkastning av investeringen forsvarer goodwillposten. Identifiserte merverdier ved oppkjøp er henført til de aktuelle regnskapsposter. Merverdier knyttet til avskrivbare eiendeler avskrives i forhold til forventet levetid.

Finansiell leasing:

Herav balansførte leieavtaler (finansiell leasing) inkludert i anskaffelseskost	70 796	70 796
Bokført verdi pr. 31.12.2015	50 663	50 663
Årets avskrivning	11 560	11 560
Leasingforpliktelse bokført pr. 31.12.2015	55 936	55 936

Resterende leasingperiode er mellom 26 og 84 måneder.

Operasjonell leasing/leieavtaler:

Forventet leasingleie i 2016 er kr 11.716.

NOTE 3 DATTERSELSKAP, TILKNYTTET SELSKAP M.V.

(Alle tall i 1000)

MORSELSKAP

Aksjer og andeler ført under anleggsmidler	Forretningsadresse	Stemme- og eierandeler i %	Anskaffelseskost.	Balansført EK ved anskaffelse	Inng. balanse 01.01	Resultat	Tilgang/ avgang	Andre endringer	Andel av egenkap. 31.12.	Utg. balanse pr. 31.12.	Herav mer-/ mindreverdi
Datterselskap											
Kruse Smith Entreprenør AS	Kristiansand	90,49 %	123 254	123 254	252 992	12 295	98	15 214	280 599	280 599	-
Kruse Smith Egne Bygg AS	Kristiansand	90,49 %	20 751	20 751	58 407		(58 407)		-	-	-
Kruse Smith Eiendom AS	Kristiansand	90,49 %	24 212	24 212	198 962	42 292	58 528	(15 214)	301 897	284 568	(17 329)
Kruse Smith Spesialprodukter AS	Kristiansand	100,00 %	500	500	3 244	(183)	-	(2 561)	500	500	-
Sum					513 605	54 404	219	(2 561)	582 996	565 667	(17 329)

KONSERN	Eierandel/ stemmeandel	Forretningsadresse
Kruse Smith Entreprenør AS	90,05 %	Kristiansand
Kruse Smith Eiendom AS	90,05 %	Kristiansand
Amon AS	58,34 %	Farsund
Biejordene AS	100,00 %	Kristiansand
Dyvika Eiendom AS	100,00 %	Kristiansand
Eco Bygg AS	100,00 %	Kristiansand
Eidet AS	100,00 %	Kristiansand
Elvebredden Syd AS	100,00 %	Kristiansand
Fagermoen AS	100,00 %	Kristiansand
Fuhr Park AS	100,00 %	Kristiansand
Idda Utvikling AS	100,00 %	Kristiansand
Kompetansebygg Tangen AS	100,00 %	Kristiansand
Kruse Smith Boligutvikling AS	100,00 %	Sandnes
Kruse Smith Formålsbygg AS	100,00 %	Kristiansand
Kruse Smith Hasseløy AS	100,00 %	Førresfjorden
Kruse Smith Kanalboligen AS	100,00 %	Sandnes
Kruse Smith Spesialprodukter AS	100,00 %	Kristiansand
KSE Byutvikling AS	100,00 %	Kristiansand
KSE Byutvikling I AS	100,00 %	Kristiansand
Lindesnes Ferieleiligheter AS	100,00 %	Kristiansand
Lørenskog Næringsbygg AS	100,00 %	Oslo
Nybyen Utvikling AS	100,00 %	Kristiansand
Nygårds Jorde AS	100,00 %	Kristiansand
Sandnes Byutvikling AS	100,00 %	Stavanger
Strandgaten 41 AS	100,00 %	Sandnes
Vaagsbyen Bolig AS	100,00 %	Kristiansand
Vaagsbyen Dagligvare AS	100,00 %	Kristiansand
Vaagsbyen Næringsutleie AS	100,00 %	Kristiansand
Kragerø Utvikling AS m/datterselskaper	51,00 %	Kristiansand

Aksjer og andeler ført under anleggsmidler	Forretnings- adresse	Stemme- og eierandeler i %	Anskaffelseskost.	Balansført EK ved anskaffelse	Inng. balanse 01.01	Inntektsført resultat	Tilgang/ avgang	Andre endringer	Andel av egenkap. 31.12	Utg. balanse pr. 31.12	Herav mer-/mindreverdi
Akost GmbH	Tyskland	40,00 %	2 000	669	2 595	(494)			1 679	2 101	422
Arendal Utvikling AS	Arendal	50,00 %	505	505	(1 628)	(535)			(2 163)	(2 163)	-
AQ Hotelleiendom AS	Kristiansand	50,00 %	60	60	22 174	(643)	(21 531)		-	-	-
AQ Næring AS	Kristiansand	50,00 %	60	60	17 970	1 153	(19 123)		-	-	-
AQ Parkering AS	Kristiansand	50,00 %	60	60	8 928	949	(9 877)		-	-	-
Aquarama Kristiansand AS	Kristiansand	50,00 %	53	53	(27 131)	15 199			(11 932)	(11 932)	-
Austrått Utvikling AS	Sandnes	21,33 %	1 941	1 941	1 860	(230)			1 630	1 630	-
Ausviga Eiendom AS	Kristiansand	50,00 %	503	503	(567)	(353)			(920)	(920)	-
BAS Maskinutleie AS	Sørum	50,00 %	116 869	42 425		5 196	116 869	(21 326)	90 004	100 739	10 735
Bergesletta Utvikling AS	Kristiansand	33,33 %	102	102	271	(159)			112	112	-
BRKS Holding AS	Kristiansand	50,00 %	50	50	649	79			728	728	-
Bryggen Senter Hommersåk AS	Sandnes	50,00 %	3 405	3 405	1 737	(156)	(1 581)		-	-	-
Bryggerrestauranten AS	Sandnes	50,00 %	200	44	(647)	-	647		-	-	-
Buggeland AS	Stavanger	33,33 %	508	508	539	186			725	725	-
Bytoppen AS	Kristiansand	50,00 %	2 703	2 703	2 037			(2 037)	-	-	-
Hagltårnet Holding AS	Stavanger	50,00 %	3 762	3 762	1 827	(52)		3 676	6 460	5 451	(1 009)
Hammaren Utvikling AS	Sandnes	22,00 %	17 500	660		431	17 500		630	17 931	17 301
Hamrevann AS	Bærum	20,00 %	20 000	(124)	23 827	10	-		4 139	23 837	19 698
Harald Hårfagresgt. 124 AS	Sandnes	50,00 %	2 505	2 505	1 012	430			1 442	1 442	-
Heidrun Boliger AS	Stavanger	50,00 %	505	5 005	(1 387)	(69)	5 000		3 598	3 544	(54)
Hinna Brygge AS	Stavanger	50,00 %	1 013	1 013	194	(10)			184	184	-
Jernbaneveien Flekkefjord AS	Kristiansand	50,00 %	610	600	3 725	1 104		(962)	3 867	3 867	-
Jørpeland Tomter AS	Sandnes	50,00 %	506	506	454	(6)	(448)		-	-	-
Jørpeland Utviklingsselskap AS	Sandnes	35,00 %	1 781	1 781	1 754	(124)			1 630	1 630	-
Kanalsletta Utvikling AS	Stavanger	33,33 %	50	50	5 214	521			10 890	5 735	(5 155)
Karpos AS	Grimstad	50,00 %	429	1	421	(4)	(417)		-	-	-
Kastellodden AS	Kristiansand	50,00 %	6 594	352	7 280	1 056	-		6 940	8 336	1 396
Løkenåsen Eiendomsutvikling AS	Fet	50,00 %	6 050	8		(438)	10 040		3 394	9 602	6 208
Madla Byutvikling	Sandnes	33,33 %	304	304	(10 399)	(1 665)			(12 064)	(12 064)	-
Malmø Utvikling AS	Kristiansand	40,00 %	42	42	1 601	(646)			955	955	-
Morbergtoppen Boligutvikling AS	Oslo	50,00 %	50	50	(394)	(933)	2 550		1 223	1 223	-
Nådlandskvartalet	Sandnes	33,33 %	700	700	453	124			577	577	-
Odden Næringsbygg AS	Kristiansand	50,00 %	3 150	3 150	9 268	1 074			10 525	10 342	(183)
Paradis Boligutvikling 1 AS	Sola	35,00 %	525	525		(1)	525		524	524	-
Paradis Utvikling AS	Bergen	50,00 %	51 362	908		956	55 312		2 565	56 268	53 703
Prestebekken Eiendom AS	Kristiansand	50,00 %	6 554	6 554	765	(1 024)	1 000		741	741	-
Pynteneset AS	Stavanger	21,50 %	28	28	22	(5)	-		17	17	-
Pynteneset Eiendom AS	Stavanger	25,00 %	225	225	(3 016)	(125)			(3 141)	(3 141)	-
Randesund Tomteutvikling AS	Kristiansand	23,60 %	6 037	(2 260)	9 638	1 278			2 619	10 916	8 297
Rauland Fritidsbolig AS	Kristiansand	50,00 %	1 000	497	538	(41)			(27)	497	524
REKS Holding AS	Oslo	50,00 %	27 307	27 307	39 129	772			40 432	39 901	(531)
Rona Senter AS	Lillesand	25,00 %	7 500	1 484	4 449	1 586	-		19	6 035	6 016
Rosenlund Utviklingsselskap AS	Sandnes	50,00 %	1 500	1 500	1 408	(50)			1 358	1 358	-
Siriskjær Utbygging AS	Sandnes	50,00 %	5 710	7 387	18 115	3 850	-		23 642	21 965	(1 677)
Solsiden Rona AS	Kristiansand	33,33 %	10 015	10 015	9 510	(494)			9 016	9 016	-
Sporafjell Utviklingsselskap AS	Stavanger	50,00 %	1 005	1 005	113	(309)	5 260		5 064	5 064	-
Tangen Kristiansand AS	Kristiansand	40,00 %	20 002	20 002	34 812	8 577			43 553	43 389	(164)
Tangen Pluss AS	Kristiansand	50,00 %	507	507	462	108			570	570	-
Tastarustå Byutvikling AS	Sandnes	33,33 %	300	300	3 347	99			3 446	3 446	-
Åsedalen Boligpark AS	Stavanger	25,00 %	236	236	3 837	(40)	-		717	3 797	3 080
Reversering av tidligere urealisert fortjeneste overført til annen finansinntekt						(20 844)					
Sum					196 766	15 288	161 726	(20 649)	255 368	373 975	118 607
Selskaper med negativ verdi presentert som andre avsetninger for forpliktelser (langsigtig)					45 169					30 220	
Balanseverdi i regnskapet					241 935					404 195	

Enkelte av de tilknyttede selskapene har også underliggende datterselskaper og tilknyttede selskaper.

ANDRE ANLEGGSAKSJER:	Eierandel i %	Antall	Kostpris	Bokført verdi
Jåsund Utviklingsselskap AS	17,80 %	178	890	890
Sørbø Hove AS	15,00 %	320	1 105	1 105
Harfsby AS	14,50 %	55 262	725	725
Nord-Jæren Utvikling AS	12,60 %	882	3 047	3 047
Sandnes Indre Havn Utbyggingsselskap AS	10,30 %	12 151	500	500
Urban Sjøfront AS	9,09 %	100	100	100
Lokal Veivikling AS	5,88 %	10	10	10
Andre aksjer			86	86
Sum			6 463	6 463

NOTE 4 BUNDNE BANKINNSKUD, FORDRINGER OG GJELD

(Alle tall i 1000)

Bundet bankinnskudd

Bundet bankinnskudd for forskuddsskattetrekk på kr 28.590 er medtatt under Bankinnskudd i balansen. Kassekreditt limit er kr 350.000 pr. 31.12.2015. Ubenyttet kassekreditt er kr 350.000.

Utestående fordringer

Netto ikke fakturert produksjon inngår i kundefordringer med kr 259.553 jfr. tilleggsopplysninger i note 6.

Utestående fordringer er nedskrevet en-bloc med kr 124.199 for påregnelige tap. Konstaterte tap er utgiftsført i regnskapet.

Sum avsetning vurderes å være tilstrekkelig til å dekke eventuelle tap på den totale fordringsmassen.

Fordringer med forfall senere enn ett år	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Andre langsiktige fordringer	-	-	131 487	121 077
Sum	-	-	131 487	121 077

Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	66 756	51 387
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	-
Sum	-	-	66 756	51 387

Spesifikasjon av øvrig langsiktig gjeld	KONSERN	
	2015	2014
Leasingforpliktelse	55 936	27 057
Annen langsiktig gjeld	1 240	2 774
Rentefri kommunal gjeld	4 974	4 974
Sum	62 150	34 805

NOTE 5 GARANTIER OG SIKKERHETSSTILLELSER

(Alle tall i 1000)

Garantier/kausjonsansvar:	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Entreprenørgarantier og garantier etter bustadoppføringslova	-	-	781 738	700 048
Morselskapsgaranti	2 480 823	2 367 883	-	-
Kausjonsansvar	10 000	-	41 847	14 347
Sum garantier:	2 490 823	2 367 883	823 585	714 395
Gjeld sikret ved pant	-	-	1 076 952	1 065 818
Bokført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet for lån og garantier er:				
Utestående kundefordringer			1 165 873	1 270 732
Aksjer			954 536	615 163
Varelager			404 107	185 119
Motorvogner			77 813	120 857
Fast eiendom inkl. tomter og egenregiprojekter			283 128	392 758
Sum:	-	-	2 885 457	2 584 629

Selskapets bokførte garantiforpliktelse utgjør:	KONSERN	
	2015	2014
Avsetning for forpliktelser (langsiktig)	-	-
Garantiforpliktelse inkludert i kortsiktig gjeld	24 597	41 525
Totalt	24 597	41 525

Flerkontosystem:

Det er opprettet et flerkontosystem hvor morselskapet Kruse Smith AS er innehaver av hovedkonto mot bank. Enkelte av datterselskapene deltar via underkonti. I selskapsregnskapene vises saldo på konsernkontoene som bankinnskudd eller bankgjeld. Kruse Smith Entreprenør AS er solidarisk ansvarlig overfor banken sammen med deltakerne i konsernkontoordningen. Det er for konsernet samlet ytt driftskreditt til ordningen. Ubenyttet driftskreditt for konsernet (og deltakerne i ordningen) er kr 350.000 pr. 31.12.

NOTE 6 VARER/PROSJEKT UNDER UTFØRELSE

(Alle tall i 1000)

	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Råvarer på lager	-	-	1 339	7 773
Prosjekttomter/egenregiprojekter	-	-	653 273	617 680
Sum	-	-	654 612	625 453

Prosjekt under utførelse	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Utført produksjon	-	-	3 504 938	3 064 210
Påløpte kostnader	-	-	-3 236 935	-2 588 073
Nettoverdi	-	-	268 003	476 137

Vurdert til gode inkludert i kundefordringer:	-	-	259 553	263 445
--	---	---	----------------	----------------

Forskudd fra kunder inkludert i annen kortsiktig gjeld:	-	-	452 251	232 342
--	---	---	----------------	----------------

Estimert inntekt og kostnad knyttet til enkelte prosjekter er forbundet med ulik grad av usikkerhet. Se også omtale i note 12 om betingede utfall.

NOTE 7 MELLOMVÆRENDE MED KONSERNSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAP (TS)

(Alle tall i 1000)

MORSELSKAP:**Fordringer og gjeld til konsernselskaper og TS**

	2015		2014	
	TS	Andre i konsernet	TS	Andre i konsernet
Langsiktige fordringer (forfall etter 1 år)	-	-	-	-
Kortsiktige fordringer	-	2 611	-	58 575
Kortsiktig gjeld	-	2 399	-	7 849
Langsiktig gjeld	-	-	-	11 425

KONSERN:**Fordringer og gjeld til konsernselskaper og TS**

	2015		2014	
	TS	Andre i konsernet	TS	Andre i konsernet
Langsiktige fordringer (forfall etter 1 år)	123 020	-	110 392	-
Kortsiktige fordringer	59 287	516	24 464	39 636
Kundefordringer	40 962	-	29 549	-
Kortsiktig gjeld	-	75	-	3
Langsiktig gjeld	-	-	-	-

Fordring og gjeld innen konsernet renteberegnes normalt ikke.

NOTE 8 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

(Beløp i hele kroner)

MORSELSKAP OG KONSERN

	Antall	Pålydende	Bokført verdi
Aksjekapitalen består av:	16 720 000	7	117 040 000
Alle aksjer har lik stemmerett.			

Selskapet har følgende aksjonærer pr. 31.12.2015:

	Antall	%-andel
Kruse Smith Gruppen AS	14 203 676	84,95 %
Kambrium AS	2 181 924	13,05 %
Ankers Invest AS	334 400	2,00 %
SUM	16 720 000	100,00 %

Aksjer eiet av styremedlemmer og konsernsjef

	Rolle	Eierandel
Tomas Leire *	Styrets leder	42,48 %
Sissel Leire*	Styremedlem	14,16 %
Stefan Lossius*	Styremedlem	14,16 %
Liv Brit Kambo *	Styremedlem	13,05 %
Jan A. Hestås*	Konsernsjef	2,00 %

* Indirekte eierskap er gjennom selskapene Kruse Smith Gruppen AS, Kambrium AS og Ankers Invest AS.

NOTE 9 PENSJONER

(Alle tall i 1000)

KONSERN

Konsernet har pensjonsordning som omfatter i alt 3 personer. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra Folketrygden. Den kollektive pensjonsavtalen er finansiert ved fondsoppbygging organisert i et forsikringselskap.

I tillegg er konsernet med i AFP-pensjonsordning som omfatter alle ansatte. Denne finansieres delvis over selskapets drift.

Selskapet har også en avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1. januar 2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Selskapets forpliktelser er dermed ikke balanseført som gjeld.

AFP-forpliktelsen etter den gamle ordningen var balanseført som gjeld, og ble inntektsført i 2010, med unntak for den forpliktelsen som knytter seg til tidligere ansatte som nå er pensjonister i denne ordningen.

Konsernsjef har egen pensjonsordning. 2 personer har i tillegg egne avtaler om førtidspensjon.

Selskapet har også en innskuddsbasert pensjonsordning som omfatter alle ansatte.

Ytelsesbasert ordning (Alle tall i 1000)	2015	2014
Nåverdi av pensjoner opptjent i perioden	72	113
Kapitalkostnad av pensjonskostnaden	185	295
Årets brutto pensjonskostnad	257	408
Forventet avkastning av pensjonsmidler	144	228
Resultatførte estimatendringer og avvik	-	-
Avsetning for underdekning i tidligere AFP-ordning	-	239
Endring i regnskapsført forpliktelse ved endret AFP-ordning	-	-
Årets netto pensjonskostnad	401	875
Periodisert arbeidsgiveravgift	-	-
Årets netto pensjonskostnad (inkl. arb.giveravgift)	401	875
Kostnad innskuddsbasert ordning (inkl. arbeidsgiveravgift)	27 734	24 332
Andre pensjonskostnader	1 667	1 396
Sum pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	29 802	26 603
Årets pensjonsutbetalinger ytelsesbasert ordning	1 132	1 967
Investeringer i pensjonsmidler	-	-
Opptjente brutto pensjonforpliktelser	7 608	8 139
Andre pensjonsforpliktelser	8 288	8 489
Beregnete brutto pensjonsforpliktelser	15 896	16 628
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-8 070	-7 905
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-454	1 396
Estimerte netto pensjonsforpl. (inkl. arb.giveravgift) pr. 31.12	7 372	10 119
Arbeidsgiveravgift inkludert med	1 074	1 377
Avsetning underdekning inkludert i pensjonsforpliktelse	-	255
Estimerte pensjonsforpl. (inkl. arb.giveravgift) pr. 31.12, AFP-pensjonsordning	-8 288	-6 889
Estimerte pensjonsmidler (inkl. arb.giveravgift) pr. 31.12, kollektiv pensjonsordning	915	1 631
Forutsetninger ved beregning av pensjonsforpliktelser:		
Diskonteringsrente	2,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,30 %	3,20 %
Lønnsregulering	2,50 %	2,75 %
Pensjonsregulering	0,00 %	1,75 %
G-regulering	2,25 %	2,50 %
Arbeidsgiveravgift	10,6 - 14,1 %	10,6 - 14,1 %
Gjennomsnittlig alder	71	67
Antall pensjonister	4	9

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer og avgang.

Selskapet har plikt til å ha tjenestepensjonsordning iht. lov om obligatorisk tjenestepensjonsordning.
Selskapet og konsernet tilfredsstillt kravene i loven om tjenestepensjon.

NOTE 10 SKATT

(Alle tall i 1000)

	MORSELSKAP		KONSERN	
Årets skattekostnad fordeler seg på:	2015	2014	2015	2014
Betalbar skatt	-	-	1 263	68 102
Betalbar skatt tidligere år	-	-	-	-
Andre endringer	-	-	-6 651	-
Effekt av endret skatteats fra 27 % til 25 %	-	-	-6 597	-
Skatteeffekt av mottatt/avgitt konsernbidrag	-	-179	-	-
Endring i utsatt skatt	-301	-	8 765	-60 863
Sum skattekostnad	-301	-179	-3 220	7 239

	MORSELSKAP		KONSERN	
Beregning av årets skattegrunnlag:	2015	2014		
Resultat før skattekostnad	53 192	84 792		
Permanente forskjeller	7	-		
Resultatandel DS og TS	-54 403	-85 456		
Endring i midlertidige forskjeller	-	-		
Benyttet fremførbart underskudd	-	-		
Mottatt konsernbidrag	-	4 637		
Avgitt konsernbidrag	-	-3 973		
Årets skattegrunnlag	-1 204	-		
27 % skatt	-	-		
Betalbar skatt iht. balanse	-	-	1 263	69 492

	MORSELSKAP		KONSERN	
Oversikt over midlertidige forskjeller:	2015	2014	2015	2014
Fordringer	-	-	-123 973	-120 330
Varer	-	-	37 076	40 945
Anleggsmidler	-	-	87 972	37 857
Avsetning etter god regnskapsskikk	-	-	-25 342	-43 768
Balanseførte leieavtaler	-	-	-	-
Pensjonsavsetning	-	-	-8 288	-8 505
Pensjonsmidler	-	-	915	1 631
Pengefond, verdipapirer	-	-	-	-
Gevinst- og tapskonto	-	-	1 831	5 760
Andre forskjeller	-	-	-1 333	1 187
Tilvirkningskontrakter	-	-	441 489	349 573
Sum som påvirker endring midlertidige forskjeller	-	-	410 347	264 350
Verdipapirer	-	-	-	-
Ubenyttet godtgjørelse	-	-	-	-
Underskudd til fremføring	-1 204	-	-140 771	-30 658
Andre forskjeller	-	-	481	8 254
Sum midlertidige forskjeller	-1 204	-	270 057	241 946
Kan ikke motregnes	-	-	-	-
Grunnlag utsatt skatt/(utsatt skattefordel)	-1 204	-	270 057	241 946
25/27 % utsatt skatt/(utsatt skattefordel)	-301	-	67 514	65 325
Utsatt skatt pr. 01.01	-	-	65 325	129 036
Årets resultatførte endring i utsatt skatt	-301	-	1 884	-60 863
Justering utsatt skatt ved tilgang/avgang datterselskap m.v.	-	-	305	-2 849
Utsatt skatt/skattefordel pr. 31.12	-301	-	67 514	65 324
Balanseført utsatt skattefordel som ikke kan utlignes	-	-	-	-
Balanseført utsatt skatt/utsatt skattefordel	-301	-	67 514	65 324

NOTE 11 SEGMENTINFORMASJON

(Alle tall i 1000)

Spesifikasjon av omsetning	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Pr. virksomhetsområde:				
Bygg	-	-	2 823 339	2 704 172
Anlegg	-	-	1 008 777	727 672
Eiendom	-	-	518 400	802 158
Interne eliminerings	-	-	-147 839	-312 817
Sum	-	-	4 202 677	3 921 185
Omsetning entreprenørvirksomhet pr. region (eks. eiendom og eliminerings):				
Syd	-	-	1 025 188	1 008 619
Vest	-	-	1 415 736	1 392 855
Øst	-	-	388 415	315 302
Anlegg, hele landet	-	-	1 002 777	727 672
Sum	-	-	3 832 116	3 444 448

Regionkontorene har også utført enkelte oppdrag utenfor de ovennevnte geografiske regioner.

Denne omsetningen er medtatt som omsetning hos det regionskontoret som har hatt ansvaret for oppdraget.

NOTE 12 LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSER, LÅN TIL ANSATTE MM.

(Alle tall i 1000)

Lønnskostnader	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Lønninger	680	663	602 329	608 992
Arbeidsgiveravgift	95	93	84 419	85 868
Pensjonskostnader	-	-	28 144	25 434
Andre ytelser	-	-	28 240	27 530
Sum	775	756	743 132	747 824

Lønnskostnader i morselskap gjelder styrehonorar.

Antall ansatte pr. 31.12.2015 var 0 i morselskapet og 906 i konsernet.

Ytelser til ledende personer:	2015	
	Konsernsjef	Styret
Lønn/styrehonorar	2 566	680
Pensjonsutgifter	691	0
Annen godtgjørelse	11	0
Lån pr. 31.12	85	

Det er inngått avtale om førtidspensjon med 3 ledende ansatte inklusiv daglig leder.

Konsernsjef har inngått en resultatbasert bonusavtale for 2014 med maksimal oppnåelig bonus på kr 600.000 inkl. feriepenger. Bonus utbetalt i 2015, basert på resultater for 2014, ble kr 190.000. Det ble ingen bonus for 2015. Konsernsjef er ikke inkludert i bonusavtalen gjeldende for øvrige ansatte eller konsernledelsen. Konsernsjef lønnes fra Kruse Smith Entreprenør AS.

Konsernet har en låneordning for ansatte, via Nordea Finans, hvor total lånesaldo pr. 31.12.15 utgjør kr 41.481. Rentefordel innberettes. Det er ingen enkeltlån/sikkerhetsstillelser som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital. Nedbetalingstid er normalt 100 måneder eller 8,3 år. Konsernet er selvskyldnerkausjonist for lånet begrenset opp til 20 % av lånebeløp eller maksimalt kr 10 mill. Det er ikke gitt andre lån til styreformann eller andre nærstående parter utover lån til konsernselskap.

Selskapet har en bonusavtale for ansatte som også omfatter selskapets ledelse. Det er ingen opsjonsavtaler.

Revisor

Morselskap	2015	2014
Kostnadsført godtgjørelse til revisor fordeler seg slik:		
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsoppgjør)		
Andre attestasjonstjenester	145	151
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	15	
Annen bistand	33	9
Sum godtgjørelse til revisor	193	160
Godtgjørelse til samarbeidende advokatfirma	0	0
Beløp er eksklusive mva.		
Konsern	2015	2014
Kostnadsført godtgjørelse til revisor fordeler seg slik:		
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsoppgjør)	1 830	1 922
Utvidet revisjon og kontrollhandlinger	0	0
Andre attestasjonstjenester	0	56
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	125	92
Annen bistand	662	353
Sum godtgjørelse til revisor	2 617	2 424
Godtgjørelse til samarbeidende advokatfirma	155	366
Beløpene for konsernet er delvis inkl. merverdiavgift.		

NOTE 13 BETINGEDE UTFALL OG FORPLIKTELSER

Selskapet er involvert i enkelte tvistesaker som saksøkt eller saksøker. Enkelte saker er komplekse og med betydelig usikkerhet og utfallsrom. Utfall av disse vil kunne påvirke resultatet og egenkapital med vesentlige beløp. Regnskapet reflekterer ledelsens estimater knyttet til utfall. Slike estimatavsetninger er forbundet med usikkerhet.

Konsernet har enkelte forpliktelser knyttet til prosjektfinansiering hvor igangsetting av prosjekter er betinget av offentlig godkjenning.

NOTE 14 NÆRSTÅENDE PARTER

Selskapet inngår i konsernet Kruse Smith Gruppen AS og er nærstående part med selskapene i konsernet. Transaksjoner mellom konsernselskap skjer til markedsmessige betingelser, bortsett fra enkelte låneforhold som ytes som rentefri finansiering.

Selskaper i konsernet har utført mindre oppdrag for aksjonærer i 2015, alt til markedsmessige priser. Det er utført arbeider mellom selskaper i konsernet til markedsmessige vilkår. Salg av anleggsmidler mellom selskap i konsernet er gjennomført til virkelig verdi.

Selskapets transaksjoner med nærstående parter:	MORSELSKAP		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
A) SALG AV VARER OG TJENESTER				
Salg av varer:				
- Tilknyttede selskaper	0	0	167 633	190 294
Salg av tjenester:				
- Morselskap	0	0	76	39
- Tilknyttede selskaper	0	0	1 865	1 459
B) KJØP AV VARER OG TJENESTER				
Kjøp av varer:				
- Tilknyttede selskaper	0	0	0	0
Kjøp av tjenester:				
- Datterselskap	76	39	0	0

NOTE 15 FINANSIELL MARKEDSRISIKO

(Alle tall i 1000)

Konsernet benytter seg av ulike finansielle instrumenter i forbindelse med styringen av finansiell risiko.

Konsernets entreprenørvirksomhet består av en rekke prosjekter. Det er stor variasjon i prosjektene mht. kompleksitet, størrelse, varighet og risiko. Prosjektsammensetningen påvirker virksomhetens risikobilde.

Selskapets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (inkludert valuta-, rente- og prisisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Selskapet har lav følsomhet for endringer i valuta, sterke kontantstrømmer, relativt lav renteeksponering og beskjedne tap på kundefordringer. Selskapet har som policy å begrense deler av sin renterisiko ved bruk av rentesikringsinstrumenter.

Renterisiko

Selskapet har inngått rentesikringsavtaler (swapper) for å sikre seg mot resultatsvingninger som følge av endringer i rentenivået. Det er opprinnelig inngått låneavtaler til flytende renter, og så er det i ettertid inngått rentesikringsavtaler som sikrer fast rente.

De inngåtte rentebytteavtalene har flg. struktur:

Valuta	Mill.kr.	Rentesats (fast)	Forfall	Verdi
NOK	50	3,23	2016	-848
NOK	50	3,74	2017	-2 930
NOK	100	2,84	2024	-8 460
NOK	100	1,79	2025	-1 103

Renteavkastning av innskudd er også påvirket av rentenivå. Midlene er plassert til flytende rente.

Kredittrisiko

Selskapet har kredittrisiko knyttet til fordringer på konsernforetak, tilknyttede selskaper og øvrige kundefordringer. Risiko for at motpart ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses å være moderat. Det har historisk sett vært lite tap på fordringer, og kontrakter er i stor grad er sikret ved bankgarantier.

Valutarisiko

Selskapets valutaeksponering er lav fordi inntekter og kostnader normalt er i samme valuta. Det samme gjelder for investering og finansiering.

Prisisiko

Selskapets investeringer består hovedsakelig av investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap. Verdi av disse investeringene er i hovedsak knyttet til underliggende utviklingsprosjekter i disse selskapene.

Likviditetsrisiko

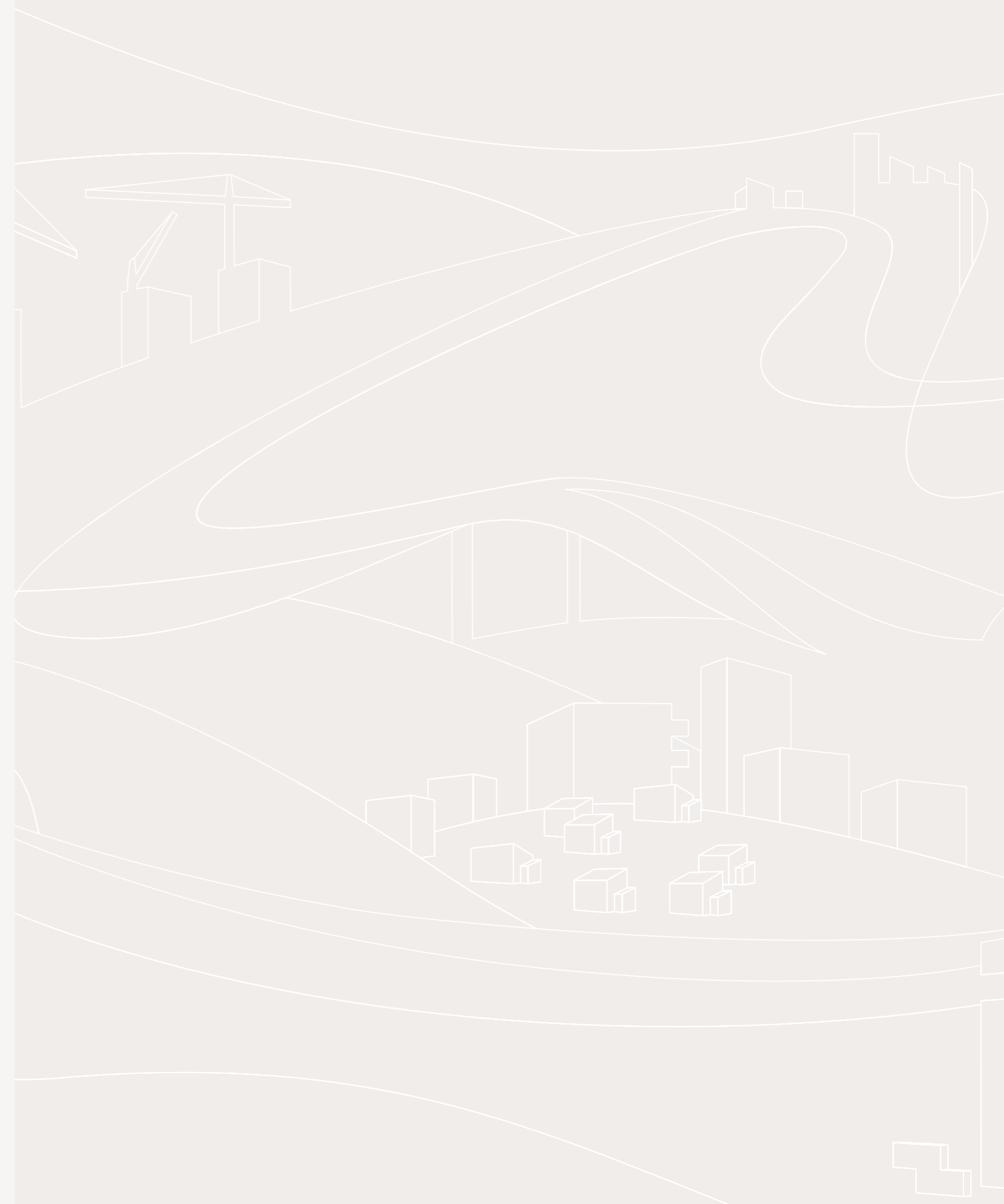
Selskapets finansiering er basert på bankfinansiering kombinert med prosjektf finansiering. Se kontantstrømoppstilling for informasjon om ubenyttet trekkrettighet.

NOTE 16 ANDRE FINANSINTEKTER, ANDRE FINANSKOSTNADER OG ANDRE AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER

I posten andre finansinntekter inngår gevinst ved salg av aksjer med kr 39.657 for konsern.

Posten Andre avsetninger for forpliktelser består av utsatt inntektsføring av urealiserte interngjevinser ved salg av aksjer med kr 6.997 og negativ veridia av aksjer i TS med kr 30.219 for konsern.

Konsernet har helt ubetydelige valutagevinster og valutatap.

Til generalforsamlingen i Kruse Smith AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Kruse Smith AS som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 53 493 000, og konsernregnskap, som viser et overskudd på kr 55 334 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Kruse Smith AS' finansielle stilling per 31. desember 2015 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kristiansand, 25. april 2016
PricewaterhouseCoopers AS

Svein G Olsen
Statsautorisert revisor

